

ŁUPIĆ (203) *vb impf*

inf łupić (35). ◇ *praes 1 sg* łupię (12). ◇ *2 sg* łupisz (4). ◇ *3 sg* łupi (32). ◇ *1 pl* łupimy (2). ◇ *2 pl* łupicie (4). ◇ *3 pl* łupią (42). ◇ *praet 2 sg m* -ś łupił (3). ◇ *3 sg m* łupił (11). ◇ *f* łupiła (2). ◇ *3 pl m pers* łupili (17), łupi(e)li (1) *ActReg*. ◇ *con 1 sg m* bych łupił (1). ◇ *2 sg m* byś łupił (2). ◇ *3 sg m* by łupił, łupiłby (6). ◇ *3 pl m pers* by łupili (7). ◇ *fut 3 sg m* będzie łupił (1) *KlonWor*, łupić będzie (1) *BudBib*. ◇ *3 pl m pers* będą łupić (1) *LibLeg*, łupić będą (1) *BibRadz*. ◇ *imp 2 sg* łup (3). ◇ *3 sg* niech łupi (1). ◇ *3 pl* niech łupią (2). ◇ *part praes act* łupiąc (7), łupięc (1) *SarnStat*, łupięcy (1) *BielRozm*. ◇ *impers praes* łupi się (1). ◇ *praet* łupiono (1). ◇ *con* by łupiono (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

1. *Odzierać z zewnętrznej powłoki; tu wyłącznie o skórze istot żywych; niekiedy o zadawaniu tortur lub zabijaniu; excoriare Mącz, Cn; glubere Calep, Cn; cingere, decorticare, deglabrare, deglubere, delibrare, depilare Cn [kogo co] (40) : Niegdy sie zaiące rádźili/ Iákoby íwey nędze zbyli: Iż ich tu nędźny żywot był/ Kto iedno chciał ten ie łupił. BierEz L2; [ryba] ma íkorę czarną á flífką iako na węgorzu, Niektorzy ie łupią/ niektorzy w vkropie odparzaią FalZioł IV 30d; LibLeg 11/59; A zam ya Wylk łupicz Owce Béz przycziny a bez Prawą RejKup bb5; RejWiz 84; Mącz 65d; Pálzczęki ná mię rozdarli ítráfźliwé/ Iáko lew írogi/ źwiérzę łupiąc żywé. KochPs 31; lew rad, kiedy na zwierz z głodu napadnie, Bądź sarnę, bądź jelenia już go łupi snadnie KochMon 20; Calep 495a; á ták łupić bydlę/ iákoby znák iáki zořtał przy íkorze. GostGosp 116.*

W połączeniach szeregowych (3): pan pořtał [uczniów swoich] iáko owce w pořzrod wilkow: á nie iáko wilki/ owce niewinne y obrony w łobie nie máiáce drapác/ łupić/ mordowác/ poźyrác CzechEp 21; ReszPrz 7; KmitaSpit B3.

W przeciwstawieniu: »strzyc ... łupić« (1): dobry pářterz tylko ítrzyże owce/ Iedno to Wilk drapieźny/ łupi ie iáko chce. RejZwierz 30.

Przysłowia: Naydzyeřz czáfem Rzeźniká dáleko niź páná/ Ná wřzem vrodziwřzego/ choć łupi Báráná. RejWiz 98v, 123v.

Sęp dla tego łupi ptaka/ ízby go ziadł nieboraká. March¹ A3v; March³ V2v.

WOźnicá wfiádał ná Koń/ íkorę łobie złupił/ Y wrzeřzczał fiłnym głóřem/ by go dyábeł łupił. RejFig Cc7.

to iuź ná to ták beřpiecznie pijemy iáko ná Niedzwiedźá íkorę/ ktory ieřzće w łefie krowy łupi. RejZwierz 262v.

Bo iefli cie nie wykńną[!] tedy cie podkupya/ A gđzye mogá káźdego by Węgorzá łupya. RejWiz 59v.

Zwroty: »skorę [z kogo] łupić« (1): Vřlyřzyřz tám iáko íkory z iednych łupili co nieřpráwiedliwie řáďzili á řthołki z nich dziáľali/ y ine řęďdzie ná nich řadzali RejZwierz 43v.

»[kogo] łupić żywo« = żywcem odzierać ze skóry dla zadania tortur [szyk zmienny] (4): Oldrych [...] Polaki pobił/ Werřzowce pomęczył y łupił żywo BielKron 346v; RejZwierz 152v; [Domicyjanus Cesarz] Iednych wyganiał z zyemie/ drugie żywo łupił/ Owa řie tám v niego řaden nie odkupił. PaprPan Gg 4; Niechay więźniow nie żywia/ niech męczy řtráfźliwo/ Niech wieřza/ niech morduią/ niech ie łupią żywo. KmitaSpit B3.

Szereg: »skuść a łupić« (1): Wolę też skuść z drugimi Gęś á łupić Owcę. *RejZwierc* 245v.

W przen (4) : [śmierć puszcza czapkę o ludzie] iáko o złe łzkápy. A skoro wygra/ wneth zárázem łupi/ bo drog owies ná nię. *RejZwierc* 159v.

łupić kogo (1): Abowiem pátrż iáko ci krucy [pochlebny] ielzcze zá żywotá kluią á łupią káżdego kogo sie imą/ á práwie wśytko co ielt nalepżzego to z niego odzieraia *RejZwierc* 49.

łupić co z czego (1): A rácz odpędzić wśytki fałefzniki á wymyflacze światá tego/ ktorzy nie pátrzą iedno áby dárli á łupili wełnę s tych nędznych owieczek twoich *RejPos* 347v.

Zwrot: »żywo łupić« (1): A o the świetą dużę wśyfcy nic niedbamy/ Iáko Rzeźnik owieczkę práwie ią chowamy [...] A potym ledwe żywo nie damy iey łupić. *RejWiz* 121v.

Szeregi: »drzec a łupić« (1): *RejPos* 374v cf *łupić co z czego*.

»łupić a odzierać« (1): *RejZwierc* 49 cf *łupić kogo*.

Przen: *Prześladować, znęcać się, gnębić [w tym: kogo (9)] (10)* : Vczekłem pod yego Rękę Pomniacz onę frogą mękę Ktora on Oijcza vbłakał[!] Abys tu nami niewładał A jako błędnych niełpił [!] Bo to drogo śwą Krwią kupił *RejKup* dd4v, dd5; Gwilem kfiążę Geldriyńkie/ Iuliáckie/ Kliweńńkie/ ktory nową wiarę wymyflał/ biłkupy łupił /y mowił przeciw ítolcu Papieńkiemu *BielKron* 192, 378; Kto w frogości ludzi łupi/ Bárzo tráci ná tey kupi/ Bo y śwawę márnne tráci/ Y Bog łowito zápłáci. *RejZwierc* 231.

W połączeniach szeregowych (3): Pożyraia [mój lud] to ielt, bierzą, łupią, prześladuią wftawicznie iako chleb ielt pokarm wftawiczny. *WróbŻółt* R3; *SeklKat* Z; skoro [heretycy] moc nád wiernymi wzięli/ wnetze ie z wrzędow íkłádác/ zábijác/ łupić/ wyganiác poczęli. *SkarKazSej* 687b.

Zwrot: »żywo łupić« (2): Przeć bych gnioł Ludzkie ítwożenie. A przećz bych tes żywo łupił Gdym ye swoia krwią odkupił. *RejKup* o6; *VotSzl* E3v.

2. Bezprawnie co zabierać wyrządzając komu stratę materialną; praedari Calag, Calep, Cn; compilare, expilare Calep, Cn; supilare Mącz; depeculari Calep (141) : Suppilo, Podkrádam/ táyemnie krádnę/ łupię á zdieram [!] potrofze. *Mącz* 299d; Rauben. Łupić. Drapieżyć. Praedari. *Calag* 387a; *Compilo* – Zewśząd łupie, kradnę drę. Zgromadzam. *Calep* 227a, 307a, 393b, 395a, 831a.

a. Ciągnąc nadmiernie zyski, wykorzystywać kogo; deargentare, spoliare aliquem Cn (57) : *RejWiz* 69; *RejZwierc* 39v; Płátnerz czeka kłopotow/ chłopek ná wśi żniwá/ Barwierz zwad/ Grubarz moru/ á Młynárze mliwá [...] Niedziwuyze sie temu/ iż ci wśyfcy łupią/ Káždy zá łofem idzie prowadząc śwą kupią. *BielSat* C3 [idem *BielRozm* 20], B4; [zli ludzie odjqwszy człowiekowi] dobroć/ wiodą go ná łakomśtwo/ áby iedno łami łupili *RejZwierc* 49; Iáko łupią w Kupiectwie ták też y ná Myćie/ Wefzło to iuz w obyczay v nas póspolicie. *BielRozm* 11; Pátrzay iákie łupieśtwá drogości náftály [...] Iáko łupią ná tągach/ iáko rzemieśnicy *BielRozm* 10, 14, 20; Przetoż brácie nie rownay lichwiarzá z oraczem: Bo różni fą od siebie: [...] Oracż chceli żyto śiac/ musi rolą kupić: A ten zárázem sieiac náuczył sie łupić. *KlonWor* 79.

łupić kogo (39): *BierEz* R; On żołnierz náłz flugá głupi Alic śwego pána łupi *RejRozpr* Ev; *LubPs* 13; *GroicPorz* B4; *KrowObr* 187; *RejWiz* 72v, 139, 173; *Leop Is* 10/2; Zá oneś to nieboże/ tey łzpiże nákupił/ Coś więc ony nędzniki/ choć płákáli łupił. *RejZwierc* 103; *BibRadz* Ez 18/18; [Matyjasz był] wielkim skałcą kroleśtwá Węgierńkiego/ ktory iedno łupi poddáne á s Turkiem nie walcy iedno

s Krześcijány. *BielKron* 395, 189v; *Prot* C4v; Woyt/ Sędzia/ Prokurator/ łupią nas v prawa. *BielSat* C2v, C2; *RejPos* 223; iákiegoś wrzędniká co tákież ludzi łupił obieśc chcieli *RejZwierc* 39v; ludzi niewinne ná podathki łupimy *RejZwierc* 261v, 64, 69v, 216v, 234v, 244v [2 r.], 245v; *WujJud* 209; Nieznośna iest niektórych Powiátowych wrzędnikow fawola/ że frodze vbogie ludzi łupią [in *plebe spolianda*] *ModrzBaz* 20v, 22v, 99v, 124; Kupiec wżelkich towárow tu w ziemi nákuł/ Aby nas więcey Włofzek y Niemiec nie łupił. *BielSjem* 20, 24; Czytáyćie iedno dzieie ftáre fwoich przodkow/ Iákie rády miewáli nie łupięcy kmiotkow. *BielRozm* 7, 19; *SkarKaz* 610b; *VotSzl* E3v; *SkarKazSej* 687b; *KlonWor* ** 3v.

łupić z kogo (1): Bo gdy fie iuż wfiytcy zkupiá To więc z kxiędzá/ kmieciá/ łupią A ktoby mógł offácowác Co fámych będzie kółztowác *RejRozpr* F3.

łupić co z kogo (1): Bá y ony coś ie łupił z Sąfýádow fwych grofze/ Będąc vbywác z innemi obroki potrołze. *GroicPorzRej* C3v.

W połączeniach szeregowych (3): [Urzędnik sądowy] Winy niefłufzne bierze/ drze/ łupi/ dręczy vbogie ludzi/ nieznáiąc Práwá / áni żadnego Porzádku Sądowego *GroicPorz* B4; *RejPos* 219v, 223.

Zwroty: »łupić aż do kości« (1): Táis chytra kurwá bylá/ Którá młodzieńce łowiłá: A pod záłoną miłości/ Lupiłá ie aż do kości. *BierEz* R.

»jako Turczyn łupić« (1): Ieden Sąfiádá fwego iáko Turczyn łupi/ Drugi Pozwy gotuie/ boć iest w tym nie głupi. *Prot* C4v.

»łupić bez (a. przez, a. oprócz) litości« (3): *LubPs* I3; *BielSjem* 24; Iákie zásię w towárzech nieznośne drogości/ Rzemieśnik/ Szynkarz/ Kupiec/ łupią przez litości. *BielRozm* 11.

»niemiłosiernie łupić« (1): poddáne niemiłosiernie łupicie/ robić im sobie/ y w Świętá/ á niektorzy y w Niedzięle każećie. *WujJud* 209.

Szeregi: »czynić krzywdę i łupić« (1): przeto że czynił krzywdę y łupił [quia oppressit oppresionem et rapuit rapinam] brátá fwego/ [...] Oto vmrze w złości fwoiey. *BibRadz Ez* 18/18.

»łupić i obciążać« (1): [ci którzy sprawiedliwie żywą] ludzi vbogich niełupią y nieobciążáią *KrowObr* 187.

»łupić i odzierać« (1): wftydzą fię niektorzy iáwnie łupić y odzierać poddáne fwoie *SkarKaz* 610b.

»łupić i gwałtem rozbijać« (1): Bo iefli fię ták vdamy ná to/ iż káždy dla fwego pożytku będzie łupił y gwałtem rozbiił drugiego: tu fię iuż tym fpofohem muśi rozerwác przyrodzone ziednoczenie y ztowárzyżenie ludzkie. *KlonWor* ** 3v.

»skuć, łupić« (1): Tákież ľudzye ná świecie theż chodzą by wćiekli. Choć iedny bárzo fkubą/ drugye fżpetnie łupią/ A wždy fie do tey ordy wfiyfcy márnie kupią. *RejWiz* 72v.

»łupić a szacowác« (1): A ná toż to mařz łupić á fżácowác nędzne ludzi? á ná toż fie tho ma vdác nędzne [...] łákomftwo twoie? *RejZwierc* 69v.

»łupić i wydzierać« (1): [cyganie] wiele dobrych ludzi zámordowali potáiemnie/ łupiąc y wydzieráiąc ludzkie prace *BielKron* 262.

»zdzierać a łupić« (1): BIádá tym ktorzy poftánawiáią práwá nie fprawiedliwe [...] áby tylko vćifnęli vboftwo ná fądzie/ áby były wdowy wydártkiem á korzyścía ich/ á fierothy áby zdzieráli á łupili [ut essent viduae praeda eorum, et pupillos diriperent]. *Leop Is* 10/2.

a. Brac zastaw przymusowy (4) : Iakom ya tego to Iana Raczka szbil kyedi my sie lvpicz nyedal kyedy mi skoda w rzicye dzyelal tako mi. – Iako my tho vyemi. *ZapWar* 1517 nr 2232, 1502 nr 1896, 1897, 1513 nr 2133.

b. Kraść, przywłaszczac sobie [w tym: co (6)] (7) : Więc też owi rycerze/ co ná woynę iáda/ Nigdy nie przebieráią/ síwá álbo gniáda/ By iey iedno doftáli/ álic iá wnet łupią *RejWiz* 163; [złodziej] Do ftodoły fię wroty álbo džiurá wemknie. Tám łupi zamki/ pługi/ y wozowe kołá *KlonWor* 47.

łupić czego [funkcja supinum = do łupienia] (1): Obáč káždy poczciwy/ iáka to niecnotá/ Kto iuz y ná vmártych/ łzuka łupić złotá. *RejZwierz* 7v.

Szeregi: »łupić a przywłaszczac« (1): przodkow wálznych dochody bezbożnie łupicie/ á co Bożego y Kościelnego ieft/ niepráwiedliwie łobie przywłaszczacie. *WujJud* 230v.

»łupić i wydzierać« (1): Práwiec połamáli práwá ftárowieczne [...] áby im było wolno [...] dziedzictwo kościelne łupić/ y wydzierać *SkarKazSej* 701a.

W przén [co] (1) : Szpetná ten robi robotę/ Kto w tym domu łupi cnotę. *RejZwierz* [238].

c. Ograbiać, okradać, rabować; pustoszyć; devastare, diripere, manubias facere, pervastare, populari, spoliare, vastare, vexare *Mącz, Cn*; *degrassari Calep*; *decalanticare, depeculari, praedari, praedam facere, spolia capere a. detrahere Cn (67)* : Poprzedał Owce Woły/ á Koni nákupeł/ Kogo potkał tego brał/ á po drogach łupił. *RejZwierz* 33, 29v; *Mącz* 209b; niektorzi wárftáty y rzemiosłá fwe opuściwłzy/ draby zoftawáią dla leniřtwá/ y áby im wolno łupić [*ad castra... concedunt*] *ModrzBaz* 107v, 74v, 116; *GostGosp* 146.

łupić kogo (11), co (wyłącznie nieżywotne; głównie o kościołach, posiadłościach, terytoriach) (27): [Połowcy] rowni póm łowczym, pořthronne narody gabaiąc łupili [*vicinas... nationes molestabant et spoliabant*]. *MiechGlab* 35, 32; *KrowObr* 186v; *RejWiz* 140; *BibRadz Iudae* 2/14, *Hab* 2/8, *Iudith* 4/1; Ten kościół Sálámonow/ nie thylko pogáńřtwo/ ále y fwoi łupili. *BielKron* 265v; wyřkoczyli Turcy zá mury łupić pobite á dobijác żywych *BielKron* 315, 60, 188, 326, 348, 361v (10); *RejAp* 36; łupifř wřzytek řwiát á wřdy řie dobrym krolem zowieř. *RejZwierz* 149, 135 [2 r.], 228v; Ktemu miáftá y zamki gdy poczėli łupić/ Obaczyl to Hánibál *PaprPan* Hh3v; *SkarŻyw* 81; *WerGoř* 222; *ActReg* 7; *OrzJan* 97; *WujNT* 252; *SarnStat* 510; *SkarKazSej* 687b; *KlonWor* 16 [2 r.]. *Cf łupić kogo z czego, »łup łupić«.*

łupić kogo z czego (4): *RejPos* 166v; Połowcowie [...] towarřyzow woyny y pomocnikow řwoich iezdnych z koni/ pieřzych z řzat łupiac zábijáli/ drugich w Rzekách topili. *StryjKron* 260; *SarnStat* 706; [*Heretycy*] odeymuiá Kátholikom kořcioły/ [...] y z máiętnořci [je] łupią *SkarKazSej* 685a.

łupić czego [funkcja supinum = do łupienia] (1): Izali łupić łupu ty idzieř? *BudBib Ez* 38/12.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Potym Litwá [...] ciągnėli przez Mázowře [...] burzac/ woiuiać/ y łupiac co řię im náwinėło. *StryjKron* 406.

W połączeniach szeregowych (10): *Diar* 66; Antyochus okrućieńřtwo nád mieřřczány w Ieruzálem czyni/ zábiya/ łupi/ przedawa *Leop 2.Mach* 5 arg; *BielKron* 60; Grassor, Ydę by wřćiekły/ gwałtem wydzieram/ łupię/ Puřtořę/ morduyę okrucieńřtwo wyodę álbo przewodzę. *Mącz* 148d, 312c, 476b, 491d; *SkarŻyw* 81; *StryjKron* 406; *Calep* 822b.

Zwrot: »łup łupić; łupić łupu iść« = *in pignus rapere, rapere rapinam PolAnt* [szyk zmienny] (2;1): [sprawiedliwy syn męża sprawiedliwego] Człowiek^á też nie trapiłby/ zaftawy nie zaftawiałby/ y łupu nie łupiłby [Wujek: nie wydzierałby drapieży] *BudBib Ez* 18/16, *Ez* 18/18; 38/12.

Szeregi: »łupić i borzyć« (1): TE^{dy} Izraélczycy mieszkájący w Iudá wflyzawfzy co czynił Olofernes [...] z innymi narody łupiąc y borząc Kościoły ich [*spoliavit omnia templa earum*] [*barzo się ulękli*]. *BibRadz Judith* 4/1. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»gabać albo łupić« (1): NIemogą nigdy Thatarzy łpokoyne być aby poftchronnych łądziadów nie gabali albo nie łupili [*impetant ac invadant*] *MiechGlab* 32.

»łupić a odzierać« (1): [złoczyńcy] s pożytkow márných/ iáko ná lefie/ lud Páńki łupią á odzieraia *RejPos* 166v.

»łupić, plundrować« (1): Degrassor – Lupię, plundruię. *Calep* 298a.

W przeni (8) : Bo iuz łákomftwo iáko łákomftwo/ to wždy potáiemnie łupi/ tákże obzárftwo/ opilftwo/ y inne przypadki. *RejZwierc* 75, 75.

łupić co (2): *RejAp* 36; Boday był do nas niepoftał Ten Kryftus co dziś zmartwychwftał. Gwałt. czyni/ łupi nam piekło *MWilKHist* E4.

łupić kogo z czego (4): Co wftyłko nic nie ieft iedno pana Boga z iego fáły boskiéi łupić a diabłu iá przypifowac *MurzNT* 31; *BibRadz* *3v; O Pánie coś mnie ftworzył/ ftworzywfy krwią kupił/ Nie day/ by nieprzyaciéel/ mnie z twej łáfki/ łupił *GrabowSet* P; *SkarKazSej* 686a.

Szeregi: »gwałt czynić, łupić« (1): *MWilKHist* E4 *cf* *łupić co*.

»łupić, plandrować« (1): [*Pan jako złodziej*] gdy o tym, on nędzniczek nic nie myfli/ [...] iuz łupi iuz plándruie wftytko dobro iego. *RejAp* 36.

Przeni: bibl [*Vulg Is 33/1*] = *Czynić źle, grzeszyć* (5) : *RejAp* 189; biádá tobie co łupifz/ ábowiem thez thy pewnie złupion będziez [*Vae qui praedaris: nonne et ipse praedaberis?*]. *RejZwierc* 39v, 56, 63v.

Szereg: »łupić i wydzierać« (1): Biádá/ mowi Prorok/ temu ktory łupi y wydziera: bo też łam złupiony będzie. *SkarKazSej* 703b.

** *Bez wystarczającego kontekstu* (3) : *MurzOrt* B2v; P dwoie: iedno profté/ iáko łup/ to ieft/ kořiść: drugie łup z kréfką/ to ieft/ dři. *JanNKarKoch* F2, G2.

3. Wydlubywać, wykluwać (12) :

Zwrot: »[komu] oczy łupić« = *oslepiac* (4): Ktoby czytác o tym chciał [...] iáko fynom oczy łupili/ iáko ie zá więźnie wydawali/ nálazłby o tym niemáło. *RejZwierc* 147v, 43v; *PaprpPan* S3v; *CzechEp* 419

W przeni (1) :

Zwrot: »[czemu] oczy łupić« (1): Kroleftwá gwałty zięły/ y łproftne niecnoty/ [...] Boskiey chwały niepytay/ nabożeńftwu oczy Lupią: Słowna też wiára w zdártey kiece kroczy. *RybGęśli* C3.

Przeni (7) :

Zwroty: »[komu] łupić oczy« = *szkodzić* [szyk zmienny] (2): Tak fię fwiat ten kolem toczy Wzaiem łobie lupyá oczy. A fnać y Ludzie zuphaly Wfytczy na fwieczie náftaly. *RejKup* f3; *RejZwierc* 49.

»[komu] łupić oczy« = *mamić, zaślepić* [szyk zmienny] (2): *RejRozpr* G2v; [pochlebnicy starotestamentowi] potwórzali Moyżesz/ powiadaiąc: oczy nam chceś łupić: tak y dzisieyszy niezliczone potwarzy ná Papieża y duchowne kładą. *SkarŻyw* 493.

»[sobie] oczy łupić« [w tym: o co (2), dla czego (1)] = *walczyć* [szyk zmienny] (3): [Amurata Otomana trzeciego króla tureckiego czasu] dwa Cefárze byli Konstantynopolscy/ ktorzy sobie o páńftwo oczy łupili. *BielKron* 240; *RejZwierc* 70; *PowodPr* 14.

4. *Uderzać, tłuc* [kogo, co] (10) : gdy ługę pan chce bić á onby mógł nieborak vciec á ty go dodzierzył/ pánu sie zachowałz ále onemu nikąłká co mu sie grzbiet łupi. *RejZwierc* 95v.

łupić czym (1): MVrix iest małż morzki ktori też włazi w łkorupę iako j małżowie, ktorzi inacey go zową Kokilem/ dla tego iż gdy ią łupią żelazem, tedy łzy z oczu czyrwone iako purpura wypufcza *FalZioł* IV 37b.

a. *Uderzając dzielić na części, rozbijać, rozwalać* [co] (6) : Confessionifte obrázy męki Páńfkicy po drogách łupią. *WujJud* 9v, L13; Ty zapowiedzi przy práwie máią bydz zapowiedziáne/ [...] dla łatwieýzey odprawy. Naprzod/ áby chłopci żerdzi/ dyłow/ nie krádl/ nie łupili/ áni palili. *GostGosp* 166; *KlonWor* 10.

W połączeniu szeregowym (1): Dla tego sie też wam widzi że wdzięczną Bogu posługę czynicie/ kiedy obrázy męki Páńfkicy po drogách łupicie/ tłuczećie y rąbaćie *WujJud* 9v.

W porównaniu (1): W imię trzech Bołkich łtanow káždego krzćić kázał. Teraz ty czarownicam łłowá przywłazczáią/ Tylko iáko na Wiołnę Gęsi zánarzáią. Iuż dużá nędzna s ciálem vmiera połpołu/ Ledwe iże nie łupią zdechłego by Wołu. *RejZwierc* 250.

a. *Odrywać, odłamywać, odrąbywać* (2) : Sebáliás łtroił tryumff z onego zwycięstwą/ [...] czyniąc nád pobitymi łudźmi krześciáńskimi okrucieństwo/ bo im głowy łupili/ głowami taczáli iáko kulámi. *BielKron* 252.

Szereg: »skubać a łupić« (1): A thy sie dopirko będziesz przypátrował z nowu onym łprołnym obyczáiom ktoryches tu był odiechał/ pátrząc z dáleká ná drugiego/ á on siedząc w kácie łeb łobyie łkubie á páznokcie łupi/ á krosthámi odzieráiąc łobie s páłcow áż do drzwi łtrzela *RejZwierc* 24.

Synonimy; 1. *ciągnąć, drzeć*; 2.a. *brać, ciągnąć, obciążać, zdzierać* b. *kraść, przywłaszcząć*; c. *borzyć, drapieżyć, gabać, grabić, odzierać, plądrować, pustoszyć, rabować*; 4. *bić, uderzać, tłuc*; a. *rąbać, rozbijać, rozwalać*.

Formacje współrdzenne: *łupić się, nałupić, obłupić, odłupić, połupić, przelupić, rozłupić, wylupić, wylupić się, złupić, złupić się; łupać, łupać się, ułupać, wylupać, złupać, złupać się; obłupiać, rozłupiać, wylupiać, złupiać; nałupować się, nawylupować, obłupować, odłupować, odłupować się, powylupować, rozłupować, złupować, złupować się.*

Cf **ŁUPIĄCY**, **ŁUPIENIE**, [**ŁUPIKOŚCIOŁ**], **ŁUPION**, **ŁUPIPSZCZOŁA**, **ŁUPISKORA**